

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: **M. S.**, nar.,
státní příslušností Ukrajina,
nezl. M. S., nar.,
státní příslušností Ukrajina,
zastoupena matkou **M. S.**, nar.,
státní příslušností Ukrajina,
obě bytem,

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2020, č. j. OAM-976/ZA-ZA11-ZA13-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2020, č. j. OAM-976/ZA-ZA11-ZA13-2019, **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se jménem svým a jménem své nezletilé dcery (dále jen „žalobkyně“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se její žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobkyně namítá porušení § 2 odst. 1 a § 3 správního řádu, § 12, 14 a 14a zákona o azylu, § 16 odst. 2 zákona o azylu, § 23c zákona o azylu, § 50 odst. 2, 3 a 4 správního řádu, § 52 správního řádu, § 68 odst. 3 správního řádu, čl. 4 Listiny základních práv a svobod, čl. 3 Úmluvy o právech dítěte a čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
3. Uvádí, že se obává návratu do země původu, neboť zde byla společně s manželem svědkem vraždy vlivné osoby, přičemž se z tohoto důvodu obává hrozícího pronásledování a vážné újmy. Manžel sice nahlásil čin na policii, nicméně ta nekonala a žalobkyně má informaci o tom, že pachatel trestného činu stále pracuje na své původní pozici. Z důvodu bezprostředního ohrožení se manželé rozhodli Ukrajinu opustit. Žalobkyně má za to, že v jejím případě nelze vůči ní považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. Žalovaný si neopatrčil vůbec žádné podklady, nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Výrok o zamítnutí žádosti nemá zjevně oporu ve správním spisu. Jediným podkladem, který si žalovaný opatřil, byla Informace OAMP – Situace na Ukrajině ze dne 25. 4. 2019 a Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 15. 7. 2019. Z těchto zpráv žalovaný zjistil pouze obecné informace, které nijak nesouvisí s důvodem žádosti žalobkyně – obava ze soukromé osoby působící na vysokém úřednickém postu. Ačkoli je pravdou, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany, kdy žadatel pochází z bezpečné země původu, leží převážná část důkazního břemene na žadateli, neznamená to, že by byl žalovaný zproštěn povinnosti zabývat s jednotlivými tvrzeními žadatele a jeho případ dostatečně individualizovat. Rovněž to neznamená zproštění závazku postupovat v souladu s čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Těžko si lze představit, že by bylo v nejlepší zájmu dítěte, aby se žalobkyně navrátila do země, kde jí hrozí fyzická likvidace ze strany osoby, která zjevně působí na orgány činné v trestním řízení. Žalobkyně má za to, že sdělila důvody minimálně k tomu, aby jí byla udělena doplňková ochrana. Rozhodnutí žalovaného je podle žalobkyně nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Na státní orgány se žalobkyně obrátit nemůže, manžel tak již učinil, nicméně to nebylo řešení. Navíc příslušná osoba pracuje nadále na svém původním místě, kdy má snadno k dispozici údaje o osobách překročivších státní hranice (ředitel pasového oddělení). Dle žalobkyně pokud jde o obavy ze soukromých osob a možné obracení se na státní orgány, nestačí, aby se žalovaný zabýval pouze tím, jak vypadá v příslušné zemi ochrana před kriminálním jednáním, nýbrž je třeba, aby posoudil, jak tento systém funguje.
4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Poukázal na to, že žaloba neslouží k doplnění původní výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu či k nápravě nepřesností ve výpovědi uvedených. V žalobě je několik doplněných informací, které původní výpověď žalobkyně dokreslují a poupravují tak, aby azylový příběh působil „vážněji“. Žalovanému jsou z úřední činnosti

známy tyto šablonovité žaloby, které jsou v některých částech dokonce doslova zkopírované. Současné obavy žalobkyně jsou založené jen a pouze na domněnce, že ji a jejího muže údajný vrah zahlédl. Ačkoli je skutečně dokument „Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu“ ze dne 15. července 2019 vypracován žalovaným, neznamená to, že jej žalovaný vytvořil z libovůle. Pro zařazení státu na seznam bezpečných zemí původu jsou jasně daná kritéria, která musejí být splněna. Žalovaný nerozumí tomu, co by na této konkrétní zprávě mělo být vůči žalobkyni „neobjektivní“. Zprávy nejsou vyhotovovány cíleně „proti“ konkrétním žadatelům a jsou zcela v souladu s platnými zákony.

5. V replice žalobkyně poukázala na povinnost žalovaného zjistit stav věci způsobem, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. Vyjádřila se k jednotlivým rozporům, které vyjmenoval žalovaný, a dále opět uvedla, že dle ní si žalovaný neopatřil dostačující podklady.
6. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení a po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
7. Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu *jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
8. Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu *jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.*
9. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí dle § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v § 2 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), § 2 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a § 2 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Podle unijního práva je třeba, aby existoval seznam takových zemí. Tento seznam obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška“).
10. Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž závěr o bezpečné zemi opřel o § 2 bod 24 vyhlášky, dle kterého se Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů považuje za bezpečnou zemi původu, a dále o Informaci OAMP Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 15. 7. 2019 a Informaci OAMP – Ukrajina – Situace v zemi ze dne 25. 4 2019. Na základě zjištěných skutečností zamítl žádost jako zjevně nedůvodnou se závěrem, že žalobkyně neprokázala, že by nebylo možné vůči ní a dceři považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. Žalobkyně se může vrátit na území pod kontrolou ukrajinské vlády.
11. Přestože soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení posuzuje v mezích uplatněných žalobních

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

bodů a vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, není takový postup bezvýjimečný a za určitých okolností může dojít k prolomení tohoto principu. Konkrétně jde o situaci, kdy je v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 -46: „je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.“

12. Ve zde řešené věci je konkrétně třeba zohlednit, že v zemi původu žalobkyně došlo po vydání rozhodnutí k významné změně poměrů, kdy v zemi probíhá válečný konflikt, přičemž tato skutečnost je nesporná a obecně známá. Za aktuální situace na Ukrajině by mohl být návrat žalobkyně na Ukrajinu v rozporu se zásadou non-refoulement.
13. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z uvedené vyhlášky a informací o zemi, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny. Za nynější situace je zjevné, že Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze.
14. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: „Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce).
15. S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního

nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“

16. Soud tak má za to, že návrat žalobkyň by mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně zásadou non - refoulement. Nyní proto bude povinností žalovaného, aby se žádostí žalobkyň zabýval meritorně ve smyslu výše uvedeného. Vzhledem k tomuto závěru se soud blíže nezabýval námitkou o tom, zda byly žalovaným dostatečně a adekvátně zhodnoceny všechny okolnosti případu, zejména její tvrzení ohledně obav z možného jednání pachatele trestného činu, jehož měli být spolu s manželem svědky, a nezabýval se tak ani žalovaným uváděnými jednotlivými rozpory, které podle něj lze nalézt mezi žalobkyninou výpovědí a žalobou.
17. Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, kdy žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu.
18. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobkyně byly úspěšné, avšak řádné náklady jim nevznikly, nehledě k tomu že rozhodnutí soud zrušil z důvodu změny okolností v zemi původu, resp. změny bezpečnostní situace, po vydání napadeného rozhodnutí. Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Kasační stížnost, která svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a s. ř. s.).

V Praze dne 30. 3. 2022

Mgr. Kamil Tojner, v. r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.